

РЕШЕНИЕ

№ 6448

гр. София, 03.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XXIII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 07.10.2022 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Доброслав Руков

**ЧЛЕНОВЕ: Маргарита Немска
Мария Шишкова**

при участието на секретаря Веселина Григорова и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **245** по описа за **2022** година докладвано от съдия Маргарита Немска, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 285, ал. 1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС), във връзка с чл. 208 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по касационни жалби на Х. Т. И., чрез адв. И. и по касационна жалба от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГДИН) срещу решение № 5885/18.10.2021 г. по адм. дело № 5038/2021 г. по описа на АССГ, I отделение, 43 състав, с което ГДИН е осъдена да заплати на Х. Т. И. сумата от 500 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, причинени му от незаконосъобразно бездействие на служители от затворническата администрация, изразяващо се в отказ от лечение на туберкулоза в периода от 27.09.2019 г. до 01.10.2019 г., ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска – 25.05.2021 г., до окончателното плащане, както и да му заплати сумата от 38 лв., представляваща разноски по делото.

Х. Т. И. обжалва решението в частта, в която исковата му претенция е отхвърлена за разликата над 500 лв. до пълния ѝ размер от 15000 лв. Моли същото да бъде отменено като неправилно поради нарушение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и необоснованост, като бъде уважена изцяло исковата претенция, ведно със заплащане на законна лихва от датата на деликта – 27.09.2019 г.

ГДИН посочва, че постановеното решение, в осъдителната му част, е неправилно поради нарушение на материалния закон, съществено нарушение на административнопроизводствените правила и необоснованост. Моли същото да бъде отменено в тази му част. Претендира разноски за юрисконсултско възнаграждение. В съдебно заседание Х. И. не се явява. Представява се от адв. И., който поддържа касационната жалба. Моли исковата претенция да бъде уважена изцяло. Претендира разноски.

ГДИН се представлява от юрк. М., която поддържа подадената от ГДИН касационна жалба и писмения отговор по касационната жалба на Х. И..

Софийска градска прокуратура в съдебно заседание се представлява от прокурор Ю., който счита касационна жалба от Х. И. за основателна и моли тя да бъде уважена, а касационната жалба от ГДИН да бъде оставена без уважение като неоснователна.

Административен съд София – град, Х.-ти касационен състав, като се запозна с обжалваното съдебно решение, съобрази доводите и възраженията на страните и обсъди наведените касационни основания и тези по чл. 218, ал. 2 от АПК, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Касационните жалби са допустими, като подадени от легитимирано лице, в срока по чл. 211, ал. 1 от АПК, срещу съдебен акт, който подлежи на касационен контрол. Разгледани по същество, първата е частично основателна, а втората – неоснователна.

С постановеното съдебно решение № 5885/18.10.2021 г. по адм. дело № 5038/2021 г. по описа на АССГ, I отделение, 43 състав, исковата претенция за присъждане на обезщетение в размер на 15 000 лв. за претърпени от Х. Т. И. неимуществени вреди от незаконосъобразно бездействие на служители от затворническата администрация, изразяващо се в отказ от лечение на туберкулоза в периода от 27.09.2019 г. до 01.10.2019 г., е уважена частично. ГДИН е осъдена да заплати на Х. Т. И. сумата от 500 лв., ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска – 25.05.2021 г., до окончателното ѝ изплащане, както и да му заплати сумата от 38 лв., представляваща разноски по делото. С постановеното съдебно решение исковата претенция е отхвърлена за разликата до предявения размер от 15 000 лв. като неоснователна.

Решението на първоинстанционния съд е валидно и допустимо.

Настоящата инстанция споделя всички изводи на първоинстанционния съд за частична основателност на иска, като намира сумата от частта на уважения иск за справедливо определена.

Съгласно чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 от същия закон. Според чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС, осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според ал. 2 на същата разпоредба, за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Тълкуването на цитираните

разпоредби налага извода, че е установено задължение за затворническата администрация за осигуряване на благоприятни условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ и мярката „задържане под стража“.

За да бъде основателен искът по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, следва да са налице кумулативно три предпоставки: действие или бездействие на орган по изпълнение на наказанията в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, причинени вреди в резултат на извършените действия или бездействия и причинно-следствена връзка между настъпилите имуществени или неимуществени вреди и действията или бездействията на съответната администрация.

По делото е установено, че Х. Т. И. в процесния период е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ в затвора в [населено място]. При болнично лечение в МИ – МВР е констатирано, че страда от туберкулоза. В издадената при изписването му от МИ – МВР на 27.09.2019 г. епикриза е вписано, че се насочва за лечение в С. „Св. С.“. Вместо да бъде настанен в специализираната болница за лечение на белодробни заболявания, ищецът е върнат в затвора в [населено място]. След връщането му, не е издадена заповед от началника на затвора за настаняване за лечение в болницата при затвора в периода от 27.09.2019 г. до 01.10.2019 г. В този период е доказано бездействие на администрацията по изпълнение на задължението за осигуряване на лечението на лишеното от свобода лице. Налице е незаконосъобразно бездействие, съставляващо нарушение на чл. 3, ал. 2 във връзка с ал. 1 от ЗИНЗС. Доказва се неизпълнение от затворническата администрация на законоустановеното задължение по чл. 3 от ЗИНЗС, както и чл. 3 от ЕКПЧОС, според който никой не може да бъде подложен на изтезания или нечовешко или унижително отнасяне или наказание.

По силата на нормата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, в случаите по ал. 1 настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на обратното. Ищецът не дължи доказването на неимуществените вреди, когато е налице нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, както и на чл. 3 от ЕКПЧОС.

Безспорно е установено и наличието на причинно-следствена връзка между настъпилите вреди и бездействието на затворническата администрация.

Касационният състав намира размера на определеното обезщетение от първоинстанционния съд, а именно 500 лв., за справедливо определен, предвид следните съображения: Съобразно задължителните указания, дадени в т. II от ППВС № 4/1968 г. понятието "справедливост" по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне размера на обезщетението. Справедливият размер на обезвредата следва да почива на обективни критерии и да бъде адекватен от претърпените вреди. Обезщетението трябва е съразмерно с вредите и да отговаря както на конкретните данни по делото, така и на обществените представи за справедливост. В съдебното производство по присъждане на обезщетение посочените неимуществени вреди следва да намерят материален израз, който законът в нормата на чл. 52 ЗЗД определя по справедливост, макар неимуществените вреди да нямат стойностно изражение и да не подлежат на аритметично изчисляване. В тази връзка, съдът съобрази обстоятелството, че периодът на доказано бездействие на администрацията по изпълнение на задължението за осигуряване на лечението на ищеца не е много дълъг – 5 дни, но общото му състояние е влошено, налице са рискове в тази връзка и се касае за рецидив на тежко инфекциозно заболяване. Предвид значимостта на защитените

права по чл. 3 от ЗИНЗС, както и по чл. 3 от ЕКЗПЧОС, то определеното от първоинстанционния съд обезщетение в размер на 500 лв. е съответно на претърпените неимуществени вреди. Ето защо, съдът намира, че така определения размер на обезщетението представлява справедлив размер. Правилно, в останалата част до претендирания размер от 15 000 лв. искът е отхвърлен като неоснователен.

При тези правни съображения касационната жалба на Х. Т. И. се явява неоснователна, като неоснователна е и касационната жалба на ГДИН. При този изход на делото разноски на страните не се дължат.

Съдът констатира, че с исковата молба депозирана пред АССГ -43 състав, ищецът претендира освен обезщетение за неимуществени вреди и лихва за забава, по която с постановеното съдебно решение първоинстанционният съд не се е произнесъл. Така заявената претенция се поддържа и с касационната жалба, в тази връзка делото следва да се изпрати на АССГ -43 състав за преценка за постановяване на допълнително решение.

Воден от горното и на основание чл. 221, ал. 2 АПК във връзка с чл. 285, ал. 1 ЗИНЗС, Административен съд София-град, Х. – ти касационен състав

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 5885/18.10.2021 г. по адм. дело № 5038/2021 г. по описа на Административен съд София – град, I отделение, 43 състав.

РЕШЕНИЕТО е окончателно.

Делото да се изпрати на Административен съд – София град – 43 състав за произнасяне по искането за постановяване на допълнително съдебното решение.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.